

דף קכו.

עין משפט א.

ח"מ סימן רעז פ"ד

עין בסעיף הקודם

יו"ד סימן רפו פ"ד

יא. קטן שנולד כשהוא מהול ש, ואנדרוגינוס ת, ויוצא דופן א, ומי שיש לו ב' ערלות, ויליד בית שלא טבלה אמו עד שילדה אע"פ שנימולים לח' אינם דוחים את השבת.

הגה: טומטום שנקרע ונמצא זכר מלין אותו בשבת ב, ויש אוסרין ג.

עין משפט ב.

יו"ד סימן קצד פ"ה

ה. ה. היולדת טומטום או אנדרוגינוס נותנים לה ימי טומאת נקבה ד.

עין משפט ג.

ח"מ סימן רעז פ"ד

יא. נסתפק לנו אם הוא בכור או פשוט כגון שנתערב הבכור עם אח אחר, אינו נוטל פי שנים, וכיצד יעשו אם הוכרו ולבסוף נתערבו כותבים הרשאה זה לזה ונוטלים חלק הבכורה ה, אבל אם לא הוכרו כגון שילדו במחבואה אחת אין נוטלין חלק הבכורה י.

ש. מכרייתא בשבת דף קל"ה ע"א.

ת. רמב"ם בפ"א מהלכות מילה וכתבנו שם בבב"מ ולדעת הב"י גם הרי"ף ס"ל כן דאינו דוחה שבת.

א. גם זה בפלוגתא שם, ולא איפסקא הלכה כמאן, ועבדינן לחומרא.

ב. כ"כ הרמב"ם והרא"ש דלא כרב שיזבי דאיתותב בקושיא בב"ב דף קכ"ו ע"ב, והרמב"ם לא בפירוש פסק כן אלא מדלא הזכיר בה"מ נראה להב"י דכן דעתו. באר הגולה.

ג. ב"י בשם הרי"ף, וכ"כ רי"ו. כרב שיזבי.

ד. ממשנה נדה כ"ח ע"ב.

ה. מימרא דר' ינאי ב"ב קכ"ז ע"א.

ו. שנאמר והיה הבן הבכור, שמשמע שיהיה בן בכור ודאי שהוכר בשעת לידתו. סמ"ע ס"ק כ"א.

* ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון אינו יורש^ז אף אחד מהם, והבא אחריו אינו נוטל חלק הבכורה אפי' בהרשאה מן הספק.

דף קכז:

עין משפט א. חו"מ סימן רעז סעיף יב

יב. שלשה נאמנים על הבכור^ח המילדת, אמו ואביו, המילדת מיד שאם אמרה זה יצא ראשון נאמנת, אמו כל שבעת ימי הלידה^ט נאמנת לומר זהו הבכור. אביו לעולם נאמן, ואפי' אביו אמר על מי שלא הוחזק בנו כלל בני ובכורי הוא נאמן^י. וכן אם אמר על המוחזק לנו שהוא בכורו אינו בכור נאמן.

* אבל אם כבר אמר פעם אחת על אחד מבניו שהוא בכור לא יוכל^כ אח"כ לומר על אחר שהוא הבכור.

ז. שכל אחד ידחנו אצל חבירו לומר לו לאו בן אבינו הוא, והמוציא מחבירו עליו הראיה. סמ"ע ס"ק כ"ב.

ח. מקידושין ע"ד ע"א, מימרא דרב נחמן.

ט. פירוש עד יום השמיני, שאז מוציאו האב מרשות האם להכניסו בכריתו של א"א ע"ה. סמ"ע ס"ק כ"ג.

י. ואפי' לא הוחזק בבנו וכו"י בב"ב קכ"ח ע"ב ובקידושין ע"ח ע"ב במחלוקת דר"י וחכמים. מדכתיב יכיר יכירנו לאחרים, מכאן שהתורה האמינתו עליו ודיקדקו הטור והמחבר לכתוב על מי שלא הוחזק בבנו, ולא כתבו על מי שהוחזק שאינו בנו, דס"ל דבכה"ג אינו נאמן, דחזקה זו שאינו בנו ממ"נ ע"י מי באה אם ע"י האב שהיה רגיל לומר שאינו בנו, אחרי שהחזיקו שלא לבנו אינו נאמן אח"כ לומר שזה בנו, ואם החזקה שאינו בנו ע"י עדים שמעידים שבן זה מאיש אחר או שנולד מאשה אחרת, ודאי אינו נאמן להכחיש העדים.

ומש"כ המחבר וה"ה אם אמר על המוחזק לנו שהוא בכורו שאינו בכור נאמן, צ"ל דאירי שלא הוחזק לנו שהוא בכור ע"י עדים, אלא שמעידים שנולד מאשתו בראשונה ועי"ז הוחזק בבכור, והאב אומר על השני שהוא בכור והראשון נפסל ממילא שהוא ממזר והתורה האמינתו ע"ז.

ודוקא כשהוחזק ע"י עדים שאמרו שנולד מאשתו בראשונה ועי"ז החזיקוהו לבכור, אבל אם הוחזק לבכור ע"י אביו עצמו בזה אינו נאמן אח"כ לעקור בכורתו וזה מש"כ הרמ"א אח"כ. סמ"ע ס"ק כ"ד.

כ. טור בשם הרמב"ן ב"ב קכ"ז ע"א, ונ"י בשם הר"ן.

עין משפט ב.

אה"ע סימן ד פ"ה כט

כט לג. אשת איש שאומרת על העובר שאינו מבעלה אינה נאמנת לפסול^ל, אבל ארוסה, אף שהארוס אומר שזה שלו אם היא אומרת מפלוני וממזר הוא, י"א דהולד ספק ממזר^מ.

כט לד. האב נאמן לפסול את בנו^ב והוא ממזר ודאי, אבל אם יש בנים לבן הזה שרוצה לפוסלו גם על בנו אינו נאמן^פ.

כט לה. האשה שאמרה שהבן מגוי או מעבד הולד כשר. אע"פ שהוא אמר לפני כן לא ממני וממזר הוא, כיון שאינו מכחישה בזה, שיתכן מגוי או מעבד ורק שאינו ממנו וע"כ נאמנת להכשירו^ע.

עין משפט ג.

ח"מ סימן רעז פ"ה יב

עיי' לעיל עין משפט א

עין משפט ד.

ח"מ סימן רעט פ"ה ג

ג. האומר זה בני וחזר ואמר עבדי הוא אינו נאמן^פ. אמר עבדי וחזר ואמר בני אע"פ שמשמשו כעבד נאמן שזה שאמר עבדי היינו שבנו

ל. מיבמות ס"ט.

מ. נ"י ספ"ז דיבמות והביאו הרמ"א. והריטב"א חלק על דיעה זו דלאו כל כמינה לפוסלו. כ"כ הח"מ. ולפ"ז אין יכיר בארוס הגם שקידש אותה ורק בבעל יש דין יכיר. וצ"ב מדוע בארוסה תהיה נאמנת לדעת הנ"י. ועיי' בב"ש ס"ק נ"א דאם בוודאי הארוס בא עליה ולא דיימא מעלמא לכו"ע היא אינה נאמנת.

נ. ודוקא אם הוא בחזקת אביו, אבל בפנויה שאומרת הוא בן פלוני, אותו פלוני אינו נאמן לפוסלו וכשר הוא.

ס. ולא אמרינן פלגינן נאמנות על הבן דבזה לא שייך כיון שאחד סותר השני או מטעם שזה בגוף אחד דבן כרעא דאבוה וא"א להפריד.

ע. ואם היא אמרה בפני ביה"ד שהוא מיהודי אינה יכולה לומר אח"כ מגוי הוא, אם לא שזה בתוך כדי דיבור, ואם היא אמרה מגוי אע"פ שהוא שותק הולד כשר. ואפי' אמר הבעל לפני כן שאינו ממנו וממזר הוא, ואח"כ האשה אמרה שזה מגוי והוא שותק נאמנת להכשירו. ובפרוצה ורוב ישראל מסתפקים האחרונים אם נאמנת לומר מגוי הוא להכשירו, ועיי' באוצר הפוסקים סי' ד' אות קל"ח. ועיי' שם באות קלט אם האשה אמרה מגוי והבעל מכחישה בבירור אם נאמנת להכשירו גם בכה"ג.

פ. מימרא דר"י ב"ב קכ"ז ע"ב. ודוקא לאחר כדי דיבור, אבל תוך כדי דיבור שבכל התורה כולה כדיבור דמי חוץ מע"ז ומקדש ומגרש ומגדף נאמן וכ"כ הטור. ומה שנאמן בתוך

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

משמשו כעבד^ז, אבל אם היו קורין לו עבד בן אמה וכיוצא שאין אומרים אותם אלא לעבדים אינו נאמן^ק.

ח"מ סימן רעט פ"ד

עין משפט ה.

ד. היה עובר בבית המכס ואמר בני הוא וחזר אח"כ ואמר עבדי נאמן^ר, שלא אמר בני אלא להבריח מהמכס. אבל אמר בבית המכס עבדי הוא וחזר ואמר בני אינו נאמן^ש, ודוקא שלא הוחזקה אמו בבת ישראל אבל הוחזקה אמו בבת ישראל^ת אינו נאמן לומר עבדי הוא.

כדי דיבור וכן בעובר במכס, היינו דוקא שאמר שהוא בנו הנולד לו משפחה והרי הוא עבד דאל"כ אינו נאמן עליו לפוסלו בעבד, שלא האמינתו תורה אלא בבנו. סמ"ע ס"ק ו'.
צ. ואפי' אינו משמשו תשמיש של עבד והיינו ששומע וקרוב לו לכל צרכיו ובקשתו שיבקש ממנו. סמ"ע ס"ק ז'.

ק. מברייתא שם, וכתב ה"ה הטעם אע"ג שאם היה רוצה יכול היה לתת לו כל נכסיו, מ"מ כיון שהכירו פעם אחת בעבד לאו כל כמיניה לחזור בו והו"ל כמינו במקום עדים.

ר. ואע"ג שלא האמינתו תורה אלא על בנו ולא על אדם דעלמא, היינו דוקא כשיש לאיש חזקת כשרות בזה לאו כל כמיניה להוציאו מחזקתו לומר עליו שהוא פסול ושהוא עבד או ממזר, אבל באדם שאין לו חזקת כשרות, אף שנתגדל בביתו מ"מ כל שאינו ידוע אם הוא בנו או עבדו נאמן לומר עליו שאינו בנו אלא עבדו. סמ"ע ס"ק ט'.

ש. ואף שאם לא היה עובר בבית המכס היה נאמן בזה, כאן שמוכח שעבדו הוא ושצריך לתת עליו מכס ע"כ אינו נאמן לחזור ולומר בנו. סמ"ע ס"ק י"א.

ת. טור בשם הרמ"ה. שמה שהאמינה אותו תורה על בנו היינו כגון שאמר בני זה ממזר, שיש לומר שנולד מחייבי כריתות, או בידוע שהוא בן אשתו ואמר עליו שאינו בנו והו"ל ממזר ממילא. אבל כאן כיון שהוחזקה אימו בבת ישראל לאו כל כמיניה להחזיקה בשפחה באומרו בני הוא ומשפחה עכ"ל. ורצונו לומר דוקא על בנו האמינתו תורה כמ"ש יכיר, והיינו כשלא נודע מי ילדתו יכול לפוסלו ולומר עליו בני זה ממזר, אע"פ שהיה בחזקת שנולד מאשתו, לא הולכים אחר החזקה בדבר שהאמינתו תורה ואנו אומרים ודאי לא נולד מאשתו אלא מחייבי כריתות, אבל כשידוע שאשתו ילדה לבן הזה, א"א יותר לפוסלו בלשון זה לומר בני הוא, והוא ממזר, כיון שידוע שאשתו ילדתו והוא מודה שבנו הוא א"א להיות ממזר אם לא שנאמר שאשתו ממזרת והולד כמוה, וע"ז לא האמינתו תורה לעשות אמו ממזרת כשהיא בחזקת כשרה כמו שאינו נאמן לעשות אמו לשפחה אחרי שהוחזקה בכשרות. ואין לפרש ג"כ כוונת האב שהוא ממזר מצידו של האב שהוא ממזר ובא על בת ישראל והולד ממזר, כיון שאב זה יש לו חזקת כשרות אין נאמן על עצמו שאין אדם משים עצמו רשע, או להוציא עצמו מחזקת כשרות.

וא"א לפוסלו לבן הזה אלא כשאומר זה שאשתי ילדתו אינו בני שלא נתעברה ממני, וממילא הוא ממזר, ואע"פ שאשתו זאת שהיא אמו היא בחזקת כשרות, מ"מ כיון שהאמינתו תורה בבנו היא נעשית חשודה בזה ממילא, משא"כ כשהוא אומר שהוא עבד ואמו מוחזקת בבת ישראל, דלאו כל כמיניה לפוסלה בשפחה, ובזה פשוט שאין לומר שכוונתו היתה שאמו היתה בת ישראל אלא שנתעברה מעבד ויהיה נאמן אם אין חזקת

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ו.

הו"מ סימן רעט פעיף ג

עיינ לעיל עין משפט ד

כשרות לאביו שהרי קימ"ל דגוי ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר ואינו עבד, וע"כ צ"ל שכוונתו היתה שאמו של הבן היתה שפחה, ובזה לאו כל כמיניה כיון שאמו מוחזקת בבת ישראל. סמ"ע ס"ק י"ב.